

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Morgen maak je samen_

Boardletter 2024

Gemeente Zeist

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
5 december 2024

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Inleiding

Gemeente Zeist
T.a.v. de leden van de gemeenteraad
Het rond 1
3701 HS ZEIST

5 december 2024

Referentie: NLE00031953.1.1-Boardletter

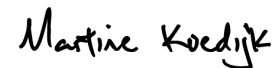
Geachte leden van de gemeenteraad,

Graag presenteren we u hierbij onze tussentijdse bevindingen die voortkomen uit de controle van de jaarrekening van de gemeente Zeist over het boekjaar dat eindigt op 31 december 2024. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2024.

Dit rapport is gebaseerd op onze werkzaamheden tot en met 31 oktober 2024. Indien er na deze datum nieuwe bevindingen zijn met betrekking tot de interne beheersing, dan zullen wij dit met u delen in ons accountantsverslag.

We hebben de inhoud van dit verslag toegelicht tijdens de vergadering van de auditcommissie op 27 november 2024. Mocht u toch nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. M.J.A. Koedijk RA RE
partner

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Inhoudsopgave	2
Onze kernboodschappen	3
Speerpunten	4
Controlekader	5
Controleomgeving	6
Interne beheersing	7
Beheersing van IT-omgeving	8
Fraude en wet- en regelgeving	9
Vooruitkijkend	10
Rechtmatigheidsverantwoording	11
Duurzaamheidsrapportage	12
Het controleproces	13
Bijlagen	14
Detailbevindingen	15
Vereiste communicatie	16

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen**
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Onze kernboodschappen

In dit hoofdstuk staan we stil bij onze belangrijkste boodschappen die we hebben geformuleerd naar aanleiding van de interim-controle bij de gemeente Zeist.

01

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen**
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Kernboodschappen

Onze kernboodschappen samengevat in één oogopslag

Gemeente Zeist beschikt over een voldoende niveau van interne beheersing

Als onderdeel van onze tussentijdse controle hebben wij de kwaliteit van uw interne beheersing langs het [drielijnenmodel](#) beoordeeld. Onze indruk is dat uw interne beheersing in opzet en bestaan van voldoende niveau is om tot een betrouwbare jaarrekening te komen. Er zijn geen nieuwe bevindingen geconstateerd en er zijn stappen gezet ten aanzien van bevindingen uit voorgaande jaren, een tweetal bevindingen zijn volledig opgevolgd. De bevindingen zijn nader toegelicht in de [bijlage](#).

Uitvoering verbijzonderde interne controles in lijn met controleplan

Team Control voert de controles uit op basis van het Verbijzonderde Interne Controleplan 2024. Uitvoering van de controles ligt in lijn met voorgaand jaar. Controles ten aanzien van IT general controls en IT-beheersingsmaatregelen blijken nog niet uit interim-rapportage team Control.

Het (interne) Interim Auditverslag is een product van de uitgevoerde verbijzonderde interne controles. Het verslag geeft op hoofdlijnen aan waar aandachtspunten voor Zeist liggen en is primair gericht op a) bevindingen die tot een rechtmatigheidsfout en getrouwheidsfout leiden en b) bevindingen in de interne beheersing.

Uit het Interim Auditverslag blijkt, in lijn met door ons uitgevoerde interim werkzaamheden, dat er relatief weinig fouten en onzekerheden zijn. Uit de spendanalyse van de aanbestedingen blijkt dat de onrechtmatigheden ten aanzien van de aanbestedingen hoger zijn dan in 2023, dit kan leiden tot het overschrijden van de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheid.

Uitvoering zelfstandig vaststellen prestatielevering Jeugd & Wmo gestart, echter nog uitdagingen om er volledig op te kunnen steunen

Gemeente Zeist is in grote mate afhankelijk van de productieverantwoordingen van de zorgleveranciers voor het vaststellen van de prestatielevering. De eerste stappen richting het zelfstandig vaststellen van de prestatielevering zijn gezet door het invoeren van belrondes bij deelwaarnemingen. De komende periode wil de gemeente Zeist dit verder uitbreiden en daarmee in de toekomst zelfstandig de prestatielevering vast te kunnen stellen. De gemeente Zeist is op dit moment aan het kijken hoe ze het zo goed mogelijk kunnen inbedden in het reguliere proces, rekening houdend met de diverse mitsen en maren die daarbij komen kijken, zoals bijvoorbeeld beschikkingen die via de huisarts lopen. De gemeente Zeist heeft de SDO-notitie Controle interne beheersing Jeugd en Wmo voor gemeente en accountants, die gericht is op het geven van handvaten omtrent het zelfstandig vaststellen van de prestatielevering hiervoor als basis gebruikt

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten**
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

De definitie van een AI-systeem volgens de AI-verordening:

“Een op een machine gebaseerd systeem dat is ontworpen om met verschillende niveaus van autonomie te werken en dat na het inzetten ervan aanpassingsvermogen kan vertonen, en dat, voor expliciete of impliciete doelstellingen, uit de ontvangen input afleidt hoe output te genereren zoals voorspellingen, inhoud, aanbevelingen of beslissingen die van invloed kunnen zijn op fysieke of virtuele omgevingen.”

Speerpunten

Onze definitieve inzichten in relatie tot de speerpunten (1/3)

Bij de uitvoering van de controle kan de raad ons specifieke speerpunten meegegeven, waarover de raad additioneel geïnformeerd wilt worden. Bij de auditcommissievergadering van 19 september 2024 zijn de speerpunten bepaald voor de controle over het boekjaar 2024. Op deze en de volgende pagina's rapporteren wij onze bevindingen ten aanzien van de speerpunten tot op heden.

Speerpunt 1: Het in kaart brengen van de stappen die Zeist heeft gezet op het gebied van Artificiële Intelligentie (AI, definitie zie in apart blok)

In ons controleplan hebben wij u drie adviezen gegeven met betrekking tot AI. Op basis van gesprekken met uw organisatie geven wij onze reflectie hierop.

AI-systemen zijn algoritmes omdat ze automatisch instructies uitvoeren, maar niet alle algoritmes zijn AI. Er zijn namelijk ook algoritmes waarvan de instructies niet zijn geleerd uit data. Dit type algoritmes worden ook ingezet binnen Zeist en worden bijgehouden in een algoritmeregister. Onderstaande richt zich enkel op AI toepassingen.

Advies #1: breng uw huidige en verwachte AI-toepassingen in kaart

De gemeente Zeist maakt op dit moment nog beperkt gebruik van AI-toepassingen. Op de volgende plekken wordt al wel AI ingezet:

- De raad maakt gebruik van het platform 'debatrijk' voor het makkelijk vinden van informatie. Debatrijk maakt daarbij gebruik van openbare bronnen;
- Beveiligingssoftware (Microsoft) ter bescherming van o.a. virussen in phishingmails;
- De gratis versie van co-pilot. Tevens heeft een deel van de gebruikers momenteel ook recht tot de betaalde versie in het kader van een experiment.

De gemeente Zeist verwacht verdere inzet van AI op de volgende vlakken:

- De chatbot in het kader van dienstverlening;
- De ontsluiting van informatie in relatie tot de Wet Open Overheid;
- Verdere inzet van co-pilot;

Advies #2: Vergroot de bewustwording en vaardigheden van werknemers

De gemeente Zeist omarmt de kansen die AI biedt en zet de volgende stappen om bewustwording en vaardigheden bij medewerkers te vergroten:

- Er worden experimenten ingezet om te leren waar AI van toegevoegde waarde kan zijn, waar risico's zitten en om bewustwording binnen de organisatie te vergroten;
- Er worden diverse inspiratiemomenten georganiseerd het komende halfjaar om als organisatie een beter beeld te krijgen van AI en te leren wat kansen en risico's zijn. Ook hiermee wordt de bewustwording van AI vergroot.

Advies #3: Implementeer richtlijnen voor verantwoord AI-gebruik

Vertrouwelijk en verantwoord omgaan met data is van groot belang bij het werken met AI. Door de gemeente Zeist is het "kader kunstmatige intelligentie" opgesteld. Het kaderstuk biedt meer inzicht in de kansen en risico's, welke wetgeving er al is, welke kaders nog ontwikkeld moeten worden en welke stappen de organisatie nog dient te zetten om bewust met AI om te gaan.

Zeist heeft ervoor gekozen om AI bewust te omarmen en een slimme volger te zijn op dit gebied. Binnen het directieteam is besloten om alle gebruik van AI-processen voorlopig als hoog risico in te schatten op het gebied van AVG. Uit het kader blijkt dat voor ChatGPT en Microsoft co-pilot de risico's nog niet volledig in beeld zijn. ChatGPT is toegankelijk voor medewerkers, maar de medewerkers is gevraagd om hier integer mee om te gaan en geen vertrouwelijke informatie en/of persoonsgegevens te delen met chat GPT.

Een deel van de (onveilige) AI-tools wordt door de gemeentelijke firewall geblokkeerd, dit betreffen tools die door de firewall leverancier als onveilig worden aangemerkt. Op dit moment worden AI-tools, zoals ChatGPT, niet geblokkeerd door de gemeentelijke firewall. Wij snappen dat het gezien de hoeveelheid van AI-tools die in hoog tempo beschikbaar komen onmogelijk is om alle tools met mogelijke risico's te blokkeren, wij adviseren wel om medewerkers bewust te maken van de risico's.

De toekomst van AI bij decentrale overheden

Wij geloven dat AI een sleutelrol gaat spelen in de uitdagingen waar de sector voor staat, waaronder schaarste aan personeel. AI kan daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren en optimaliseren van gemeentelijke processen.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten**
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Speerpunten

Onze definitieve inzichten in relatie tot de speerpunten (2/3)

Speerpunt 2: Inzicht verkrijgen in de mate van beleidsvrijheid per programma/taakveld (op basis van ROB rapport 2019)

Gemeente Zeist heeft net als veel andere gemeenten de komende periode te maken met de korting op het gemeentefonds en de effecten daarvan op het structurele saldo. Voor raadsleden is het dan belangrijk om goed inzicht te hebben in waar mogelijk ‘knoppen’ zitten om aan te draaien.

Hiernaast ziet u een opsomming van verschillende type lasten ingedeeld op basis van beïnvloedbaarheid. Een paar jaar geleden heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) een rapport uitgebracht over beleidsvrijheid: ‘[Beleidsvrijheid geduid](#)’. In dit adviesrapport zijn gemeentelijke taken (vanuit de taakvelden) gescoord op verschillende dimensies. Op een schaal van 1-10 leidt dit voor de formele beleidsvrijheid tot indicatieve scores op ‘clusters van het gemeentefonds’. Zie tabel 5. Een score 1 betekent geen beleidsvrijheid, een score van 10 volledige beleidsvrijheid. Overigens is beleidsvrijheid niet altijd gelijk aan bestedingsvrijheid, omdat de gemeente bijvoorbeeld verplichtingen is aangegaan (contracten, langjarige beschikkingen).

De scores van het ROB kunnen per taakveld vertaald worden naar het programma dat gemeente Zeist hanteert. Door meer inzicht in de beïnvloedbaarheid van de lasten zichtbaar te maken middels data en door het gesprek hierover te voeren, krijgt de raad meer kennis en inzicht en daarmee ook beter

in positie. De uitgevoerde analyse is opgesteld aan de hand van de primitieve begroting, exclusief de voorgestelde maatregelen door het college. Het volledige stuk is onderdeel van de niet openbare stukken.

Niet aan te draaien:

- Wettelijke taken (bijv. participatiewet) zonder beleidsvrijheid, een taak waar een (1 op 1) subsidie tegenover staat, zoals SPUKs (NB wél efficiency knop).
- Kapitaallasten (rente en afschrijvingen van investeringen/vastgoed).
- Mutaties in voorzieningen.

Beperkt aan te draaien:

- Wettelijke taken waarbij enige ruimte is voor sturing of keuzes zoals jeugdhulp, wegenbeheer, onderhoudskosten openbare ruimte/huisvesting.
- Lagere onderhouds- en kwaliteitsniveau.
- Langere wachttijden.

Aan te draaien op termijn:

- Kosten die beïnvloedbaar zijn binnen 2 tot 4 jaar zoals subsidietoekenningen of contracten.
- Efficiency doelstellingen (ook met betrekking tot wettelijke taken), personeelskosten.

Snel aan te draaien:

- Kosten die beïnvloedbaar zijn binnen 1 jaar zoals opleidingsbudgetten, klimaat uitgaven, gemeentelijke projecten (‘eigen’ taken).
- Reserves (wel incidenteel).

Taakveld	Taakveld omschrijving	Programma	Omvang	Score	Beleidsvrijheid
6.3	Inkomensregelingen	Volwaardig meedoen	€33.005.044	1-3	Verplichte taak. Normen zijn in de wet vastgelegd. Hoofdzakelijk uitvoeringslasten, vaak in regionaal verband.
5.3	Cultuurpresentatie, cultuur-productie en cultuurparticipatie	Cultuur en sportief Zeist	€4.592479	8-9	Eigen initiatief. Aanbevolen taak, geen doelvoorschriften.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten**
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Speerpunten

Onze definitieve inzichten in relatie tot de speerpunten (3/3)

Speerpunt 3: Het in kaart brengen van de beheersing met betrekking tot prestatielevering zorg (met een focus op het ontdekken van zorgfraude)

De gemeente Zeist heeft in 2022 zorgfraude geconstateerd. Om een volgende casus te voorkomen zijn er diverse maatregelen getroffen. Wij hebben kennisgenomen van de maatregelen en zullen onderstaand hierop reflecteren.

In 2023/2024 is als reactie op de geconstateerde zorgfraude het 'Beleidsplan toezicht en handhaving' en 'Afwegingskader' opgesteld. Deze documenten zijn in juli 2024 vastgesteld door het college. Het beleidsplan geeft inzicht in hoe de gemeente Zeist ervoor wil zorgen dat zowel cliënten als aanbieders zich zo goed mogelijk aan de regels houden en fouten en fraude wil bestrijden. Het beschrijft hoe het toezichtproces verder kan worden ontwikkeld. Het afwegingskader gaat specifiek in op de rol en verantwoordelijkheden van de toezichthouder.

In het afwegingskader wordt zowel de aanpak voor preventief als repressief toezicht omschreven. Preventief toezicht vindt plaats op basis van vooraf vastgestelde risico's, deze risico's worden jaarlijks opgesteld. De te onderzoeken zorgaanbieders worden geselecteerd op basis van deze risicoanalyse. Op basis van onze bespreking met de toezichthouder is gebleken dat er in 2024, vanwege andere prioriteiten, nog geen preventief toezicht heeft plaatsgevonden. De gemeente Zeist heeft wel de ambitie om dit in de komende jaren in gang te zetten.

Repressief toezicht houdt in dat de toezichthouder in actie komt op het moment dat er een signaal ontvangen wordt. Deze signalen zijn afkomstig van zowel inwoners als ketenpartners. Uit onze bespreking met de toezichthouder is gebleken dat de consultants, maar ook de backoffice proactief opnemen met de toezichthouder om mogelijke fraude casussen te bespreken.

De toezichthouder is in dienst bij de Gemeente Zeist en onderzoekt vervolgens de signalen vanuit de lijn, inwoners of ketenpaters en voert indien noodzakelijk een rechtmatigheidsonderzoek uit. Afhankelijk van de casus wordt er door de toezichthouders een advies geschreven voor de consultant of inkoop. Dit geldt zowel voor de gecontracteerde zorg als voor de Pgb. Relevante casussen worden besproken met de managers, directie en wethouder.

Aanvullend worden fraude alertheidscampagnes gevoerd en worden workshops gegeven waarin fictieve casussen in groepsverband worden besproken. Tevens is er om de week een overleg met de samenwerkingsgemeenten waarin casussen en zorgaanbieders worden besproken en met elkaar gedeeld. Er wordt ook gekeken in hoeverre gemeenten gezamenlijk onderzoek kunnen doen naar zorgaanbieders, de privacywetgeving zorgt hierbij nog voor de nodige uitdagingen.

De gemeente Zeist heeft in opzet goede stappen gezet op het gebied van handhaving met een afwegingskader waarin zowel preventief als repressief toezicht plaatsvindt.

Zeist is daarnaast aan de slag om de controle op de prestatielevering van de zorg 'in huis' te organiseren in plaats van gebruik te maken van productieverklaringen van de zorgaanbieders. De eerste stappen zijn gezet, zoals het actief uitvoeren van belrondes bij cliënten, maar de gemeente is nog aan het onderzoeken hoe de maatregelen voor de gehele populatie kunnen worden ingebed, zoals bijvoorbeeld ook beschikkingen die via de huisarts lopen. In de SDO-notitie Controle interne beheersing Jeugd en Wmo voor gemeente en accountants zijn mogelijkheden uitgewerkt. Het is een goede zaak om zelf meer de regie te nemen bij de controle van de prestatielevering, zeker als dit gaat in combinatie met aandacht voor de kwaliteit van zorg. Hierdoor worden immers sneller signalen opgevangen van mogelijke aandacht- en knelpunten & mogelijke zorgfraude.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten

☆ Controlekader

- Controleomgeving
- Interne beheersing
- Beheersing van IT-omgeving
- Fraude en wet- en regelgeving

👁 Vooruitkijkend

📁 Bijlagen

Onze visie op uw interne controlekader

Dit hoofdstuk is bedoeld om u inzicht te geven in de interne beheersing, inclusief de beheersing van de IT-omgeving. Daarnaast staan wij in dit hoofdstuk stil bij de controleomgeving inclusief de maatregelen ter voorkoming van fraude.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Beheersing van IT-omgeving

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Bijlagen

Controleomgeving

Onze visie op uw interne beheersing

Het rapport van de commissie die is ingesteld om na te denken over de toekomst van de accountancy, Commissie Toekomst Accountancysector, bevestigt dat de kwaliteit van het werk van de accountant in belangrijke mate wordt beïnvloed door de kwaliteit van het rapportageproces bij de opdrachtgever. Dit vereist een intensievere betrokkenheid van het college en de raad, ook ten aanzien van niet-financiële informatie. Het college is daarbij verantwoordelijk voor het inrichten van een interne controleomgeving die het mogelijk maakt een jaarrekening op te stellen die geen afwijkingen van materieel belang bevat door fraude of fouten. De raad moet zich een oordeel kunnen vormen over de inrichting van de beheersing en het functioneren van de bedrijfsvoering in de zin dat deze doeltreffend en doelmatig is ingericht. Een paragraaf bedrijfsvoering op voldoende kwalitatief en kwantitatief niveau is daarbij essentieel. Wij vinden dat gemeente Zeist deze paragraaf voldoende heeft ingericht. Wij zullen reflecteren op de informatiewaarde daarvan voor de gemeenteraad in het accountantsverslag.

Een juiste basis wordt gelegd door de elementen van de controleomgeving

Onze conclusie is dat de elementen van de controleomgeving gezamenlijk een juiste basis vormen voor de andere onderdelen van de interne controle. Hiermee concluderen we dat de controleomgeving en de interne beheersing van voldoende niveau is om te komen tot een betrouwbare jaarrekening en rechtmatigheidsverantwoording. Wij vragen uw aandacht voor de opvolging van de bevindingen in [de interne beheersing](#) en de [aanvullende observaties](#). Diverse verbeteracties zijn in gang gezet.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Beheersing van IT-omgeving

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Bijlagen

Controleomgeving

De controleomgeving vormt de basis voor een goede opzet van de processen en de effectieve werking hiervan. Hieronder hebben we uw interne controleomgeving geëvalueerd per onderdeel van de interne beheersing. Onze conclusie is dat de elementen van de controleomgeving gezamenlijk een juiste basis vormen voor de andere onderdelen van de interne controle.

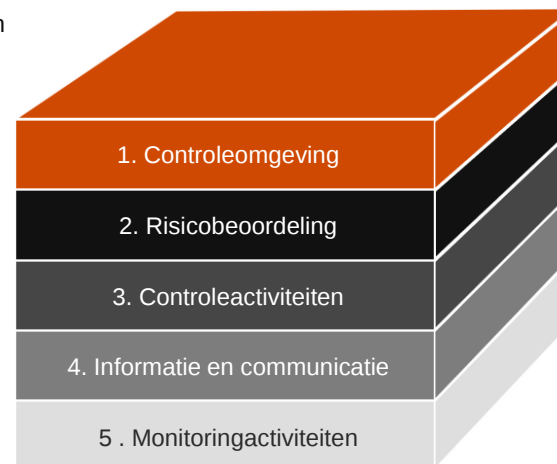
1. Controleomgeving

- College toont een streven naar integriteit en ethische waarden.
- Raad oefent toezichtstaken uit (controlerende taak).
- Management toont daarnaast streven naar bekwaamheid
- Raad en college dwingen verantwoording af.
- De interne beheersing is een mix tussen enerzijds controles in de primaire processen en werkzaamheden die achteraf door de tweede/derde lijn worden uitgevoerd.
- Er is een open houding naar de accountant.

2. Risicobeoordeling

- Tijdens de jaarlijkse begroting worden de bestuurlijke hoofdlijnen, programma's en financiën voor het komende begrotingsjaar gepresenteerd.
- Het college heeft in de programmabegroting 2025-2028 de risicobeoordeling geactualiseerd. Per risico is de kans op optreden en de mogelijke financiële gevolgen benoemd. Er is een overkoepelende frauderisicoanalyse.
- Risicoanalyses zijn op procesniveau opgesteld (betrouwbaarheid, rechtmatigheid).

← activiteiten, rapportage en naleving →

3. Controleactiviteiten

- Team Control voert VIC's uit op de kwaliteitstoetsen. De controles over 2025 zijn uitgevoerd tot en met Q2 en deels ook Q3.
- Interne controles worden uitgevoerd op geselecteerde processen. Deze worden benoemd in het interne controleplan 2024.
- Inzet gebaseerd op beleidsregels en procedures.
- We concluderen dat het management schattingen inzake de grondexploitatie, voorzieningen, materiële vaste activa en vorderingen naar behoren documenteert.

4. Informatie en communicatie

- Het college informeert de raad via de P&C-cyclus, maar ook op specifieke onderwerpen zoals het sociaal domein en rechtmatigheid.
- Extern worden P&C stukken zoals de begroting en najaarsrapportage gepubliceerd.

5. Monitoringactiviteiten

- Vanuit team Control wordt het (financiële) proces geëvalueerd en wordt er gerapporteerd over bevindingen. Er wordt een Interim Auditverslag opgesteld die inzicht geeft in de status van bevindingen in de interne beheersing en geconstateerde (rechtmatigheids)fouten.
- De financiële monitoring vindt plaats in de tweede lijn (Team Financiën & Kwaliteitsmedewerkers).

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Beheersing van IT-omgeving

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Bijlagen

Interne beheersing

De interne beheersing is een mix tussen enerzijds controles in de primaire processen en werkzaamheden die achteraf door de derde lijn worden uitgevoerd.

Over het algemeen is de interne beheersing van voldoende niveau. De bevindingen komen in beginsel uit voorgaande jaren. Graag delen we de volgende observaties:

Zoals u aan de kleuren en de bijbehorende legenda kunt zien, is er voldoende basis van interne beheersing aanwezig bij de gemeente Zeist, mede door de inzet van de derde lijn. Uit de resultaten van de controle zien wij ook dat een aantal processen om aandacht vragen:

- De eerste lijn wordt gevormd door het primaire proces. De proceseigenaar is verantwoordelijk voor het proces en geeft aan of het proces *in control* is. Ten aanzien van deze eerste lijn, hebben wij een aantal [aanbevelingen](#) geformuleerd.
- De tweede lijn bestaat onder andere uit team Financiën en de kwaliteitsmedewerkers. De gemeente Zeist heeft de ambitie om steeds meer werkzaamheden te beleggen bij de tweede lijn. Tijdens de interim is geconstateerd dat het beleggen van de werkzaamheden bij de tweede lijn werkt, maar nog wel erg kwetsbaar is. Door personele wisselingen waarbij taken onvoldoende geborgd en overgedragen zijn, zijn nog niet alle controles over het eerste halfjaar afgerond. De gemeente heeft de ambitie echter wel. Dit betekent wel dat wij een vertraging zien in de gestelde langetermijnambitie.
- De derde lijn, team Control, wordt gevormd door een onafhankelijk team dat objectief vaststelt of met de eerste twee lijnen de besturing, beheersing en verantwoording van het proces in opzet, bestaan en werking toereikend is. Op basis van de ambitie van de gemeente Zeist én op basis van onze bevindingen, is ons advies om te blijven investeren in het zoveel mogelijk beleggen van de werkzaamheden in de eerste en de tweede lijn.

Beluister de [PwC podcast](#) uit de serie 'Breed perspectief op lokale overheden' voor het belang van de interne beheersing.

		Proces	Lijn		
			1	2	3
BEDRIJFSVOERING		Inkopen en betalingen	●	●	●
		Aanbestedingen	●	●	●
		Salarissen	●	●	●
		Inkomende subsidies	●	●	●
		IT-omgeving	●	●	●
FYSIEK		Grondexploitatie	●	●	●
		Belastingen	●	●	●
		Omgevingsvergunning	●	●	●
		Huren en pachten	●	●	●
		Opbr. begraafplaatsen	●	●	●
SOCIAAL		Sociaal domein	●	●	●
		Sociale uitkeringen	●	●	●
		Verstrekke subsidies	●	●	●

Legenda

- Bevindingen geïdentificeerd met prioriteit 'hoog'
- Bevindingen geïdentificeerd met prioriteit 'middel' of 'laag'
- Geen bevindingen geïdentificeerd
- Niet beoordeeld in het kader van de controle

*

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Beheersing van IT-omgeving

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Bijlagen

Interne beheersing

Een nadere toelichting op het drielijnenmodel

Onze controleaanpak is naast het controleren van de jaarrekening gericht op het verbeteren van uw bedrijfsvoering inclusief digitalisering hiervan. In onze controle hanteren wij daarvoor het *three lines of defence*-model. Dit model geeft handvatten om te beoordelen waar in de interne beheersing risico's worden ondervangen:

- In de eerste lijn: in het primaire proces, onder verantwoordelijkheid van de proceseigenaar.
- In de tweede lijn: in de ondersteunende processen zoals financiën en control, waar *checks and balances* ingericht zijn om fouten te signaleren.
- In de derde lijn: in uw verbijzonderde interne controle achteraf.

		1 ^e lijn Lijnmanagement	2 ^e lijn Ondersteuning	3 ^e lijn Interne controlefunctie
		Teams	Team Financiën/kwaliteitsmedewerkers	Team Control
Gemeente		• Primair verantwoordelijk voor getrouwheid en rechtmatigheid van de transacties binnen de eigen processen. • Verantwoordelijk voor kwalitatieve analyse en toelichting P&C-producten.	• Ondersteunt de afdelingen bij de optimalisering van de primaire processen. • De administratie voert bij de administratieve verwerking een aantal primaire controles uit op de eerste lijn.	• Team Control voert interne controles uit op de getrouwheid en rechtmatigheid van de financieel-kritische processen. • Adviseert over verbetering in de eerste en tweede lijn.
	PwC	• Adviseert (met team Control) over preventieve interne controlemaatregelen in het primaire proces. • Geeft feedback om de leesbaarheid/informatiewaarde van de P&C-documenten te verhogen.	• Adviseert preventieve interne controlemaatregelen in het ondersteunende proces en de IT. • Geeft adviezen om de effectiviteit van de controle-werkzaamheden te vergroten.	• Adviseur/klankbord om te komen tot een effectieve en efficiënte controleaanpak. • Maakt waar mogelijk gebruik van de werkzaamheden van team Control.

Wij rapporteren via het push-leftprincipe

Het push-leftprincipe is erop gericht de interne beheersing in de eerste en tweede lijn te optimaliseren. Dit vanuit het uitgangspunt dat fouten voorkomen beter is dan deze achteraf constateren. Indien er tekortkomingen zijn in de interne beheersing in de eerste en tweede lijn, dan zullen wij deze daarom rapporteren als bevinding, ook als deze in de derde lijn met interne controles ondervangen worden.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Beheersing van IT-omgeving

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Bijlagen

Interne beheersing

Volwassen interne beheersing met verdere ambities

Onderstaand geven wij inzicht in observaties uit onze tussentijdse werkzaamheden tot 31 oktober 2024, gerelateerd aan de interne beheersing van de ambtelijke organisatie. Deze inzichten en adviezen kunnen de kwaliteit van de interne beheersing verder verbeteren.

Interne controles uitgevoerd in lijn met controleplan 2024

Team Control werkt op basis van het Verbijzonderde Interne Controleplan 2024 de controles per proces uit. Per proces is een gestructureerd dossier opgesteld waarin alle werkstappen uit het controleplan zijn uitgewerkt en onderbouwd aan de hand van onderliggende documentatie.

Het Interim Auditverslag van gemeente Zeist is een product van de uitgevoerde verbijzonderde interne controles. Het verslag geeft de aandachtspunten en bevindingen omtrent de interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording voor Zeist weer. Op deze wijze wordt verantwoording verstrekt over tekortkomingen die Zeist zelf identificeert.

In het Verbijzonderde Interne Controleplan 2024 heeft de gemeente Zeist opgenomen dat gedurende 2024 IT-controles uitgevoerd zullen gaan worden door Team Control ten aanzien van de belangrijkste principes van informatiebeveiliging. Uit onze gesprekken met Team Control en het interim auditverslag blijkt dat deze controles gedurende 2024 nog niet hebben plaatsgevonden. Team Control is in overleg met de afdeling IV over welke controles reeds uitgevoerd worden en hoe dit onderdeel kan worden van interne controles die uitgevoerd worden door Team Control.

De interne controles zijn periodiek uitgevoerd, tekortkomingen werkzaamheden 1^e en 2^e lijn tijdig geconstateerd door Team Control

Op basis van de interne controle aanpak worden elk kwartaal controles uitgevoerd. Het eerste half jaar is afgerond ten tijde van onze interim-controle en het derde kwartaal is in november afgerond. Deze periodieke en tijdige interne controles geven de ambtelijke organisatie tijdig bruikbare informatie om de interne beheersing verder te ontwikkelen en eventuele bevindingen op te volgen. De impact van de werkzaamheden wordt hierdoor vergroot. De interne controles zijn voor een deel uitgevoerd door de tweede lijn met een review door Team Control (derde lijn). Door personele wijzigingen is onder andere de controle van de bouwleges teruggelegd bij de tweede lijn, bij de controle van de subsidieverstrekkings bleken dossiers niet volledig en zijn om die reden ook door Team Control teruggelegd bij de tweede lijn. Wij ervaren het als positief dat de tekortkomingen in de controle tijdig zijn geconstateerd door Team Control. Aangezien deze controles niet volledig door de gemeente Zeist zijn aangeleverd zullen wij deze onderdelen meenemen bij onze eindejaarcontrole. We adviseren door te gaan met het beleggen van de interne controles bij de eerste- en tweede lijn. Hierdoor heeft de derde lijn (team control) meer tijd om de interne beheersing verder te brengen en te ontwikkelen.

De impact van de tussentijdse werkzaamheden op ons controleplan

In ons controleplan hebben we de belangrijkste significante risico's geïdentificeerd. We hebben onze risicoanalyse en controleaanpak geactualiseerd op basis van de interim-controlewerkzaamheden. We concluderen dat er geen wijzigingen zijn.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader
 - Controleomgeving
 - Interne beheersing**
 - Beheersing van IT-omgeving
 - Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Interne beheersing

Inzichten in de interne beheersing die aandacht vereisen

Bevindingen Europese aanbestedingen hoger dan in 2023

In 2023 is er voor €1,1 miljoen aan onrechtmatigheden geconstateerd ten aanzien van de Europese aanbestedingen. Een aantal van deze contracten lopen door in 2024 en zullen dus ook in 2024 leiden tot onrechtmatigheden. Op basis van de tussentijdse controle is er één nieuwe onrechtmatigheid geconstateerd, daarnaast is er voor één onrechtmatigheid doorlopend uit 2023 alsnog een contract opgeleverd, waardoor deze besteding niet meer onrechtmatig is, tot en met oktober betreft dit een bedrag van €290.000. Voor één dossier dient nog aanvullende informatie aangeleverd te worden om aan te tonen dat er daadwerkelijk geen sprake is van een onrechtmatigheid, dit staat uit binnen de organisatie. De werkzaamheden en onrechtmatigheden zijn gebaseerd op een analyse van de bestedingen t/m oktober 2024, wij zullen per jaareinde opnieuw beoordelen of deze inkopen ook basis van de totale bestedingen over 2024 rechtmatig zijn. De onrechtmatigheden over het eerste halfjaar van 2024 zijn 1,6 miljoen, dit is fors hoger dan de totale fout in 2023. In ons accountantsverslag zullen wij rapporteren over de uiteindelijke onrechtmatigheid over 2024.

De interne beheersingsmaatregelen zijn detecterend ingericht door middel van een crediteurenspendanalyse. Dit is een controle achteraf waarbij wordt vastgesteld of de juiste richtlijnen zijn gevolgd voor de (Europese) aanbesteding van de contracten. De tussentijdse werkzaamheden van team control zijn tijdig uitgevoerd waardoor eventuele onrechtmatigheden tijdig aan het licht zijn gekomen en indien mogelijk hierop actie kan worden ondernomen. Daarnaast adviseren we een verdere formalisatie van het proces in de eerste lijn om preventief onrechtmatigheden te voorkomen, zoals bijvoorbeeld het inrichten van een contractmanagementsysteem.

Verordening 212, 213 en 213a

Wij constateren dat de financiële verordening 212 in 2024 verder is geactualiseerd naar aanleiding van de kadernota rechtmatigheid 2023. Hiermee is onze aanbeveling van vorig jaar opgevolgd. Verder is de Verordening 213a onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Zeist (2009) nog niet geactualiseerd en is daarmee sterk verouderd. Deze verordening nemen wij mee in onze controle en maakt ook onderdeel uit van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij adviseren de ambtelijke organisatie om het actueel houden van de verordeningen te borgen in de planning-en-controlcyclus.

☰	Inleiding
✓	Inhoudsopgave
💬	Onze kernboodschappen
🔍	Speerpunten
☆	Controlekader
	Controleomgeving
	Interne beheersing
	Beheersing van IT-omgeving
	Fraude en wet- en regelgeving
👁	Vooruitkijkend
📁	Bijlagen

Interne beheersing

Inzichten in de interne beheersing die aandacht vereisen

Afhankelijkheid productieverantwoording zorgleveranciers, ontwikkeling ingezet richting intern vaststellen prestatielevering

Gemeente Zeist steunt in belangrijke mate op de productieverantwoordingen van zorgleveranciers om vast te stellen dat de zorg daadwerkelijk geleverd is (prestatielevering). De totale onzekerheid betrof vorig jaar (boekjaar 2023) €2,7 miljoen, wat grotendeels werd veroorzaakt door ontbrekende productieverantwoordingen of afwijkende verklaringen. Doordat de gemeente afhankelijk is van de beschikbaarheid en de tijdige aanlevering, adviseren wij de ambtelijke organisatie ook voor boekjaar 2024 tijdig in contact te treden met de zorgleveranciers. Dit om te waarborgen dat de productieverantwoordingen worden ontvangen om onrechtmatigheden te voorkomen. De gemeente Zeist is bezig met het verder ontwikkelen van het zelfstandig vaststellen van de prestatielevering. De [eerste stappen](#) zijn gezet en de gemeente Zeist heeft de ambitie om dit de komende periode verder uit te rollen.

Consulenten per 1 januari 2025 in dienst van Gemeente Zeist

Per 1 januari komen de consulenten vanuit het sociaal domein in dienst van de gemeente Zeist. De consulenten zijn afkomstig van werkgevers met diverse CAOs, wat de overname mogelijk complex kan maken. De gemeente Zeist heeft de afgelopen periode gesprekken gevoerd met de consulenten en de verwachting is dat alle consulenten zullen overstappen naar de CAO van de gemeente Zeist. Dit betekent dat er geen nieuwe CAOs hoeven worden ingevoerd in de salarisadministratie.

Uw organisatie heeft daarnaast een informeel plan van aanpak opgesteld met diverse stappen om de indiensttreding van de consulenten goed te laten verlopen. Onderdelen hiervan zijn:

- Uitvoeren van bruto/netto controle op andere CAO's (indien van toepassing);
- Check op ingevoerde premies en percentages vanuit andere CAO's (indien van toepassing);
- Check op aantal ingevoerde medewerkers en de toename van het aantal medewerkers in het systeem;
- Steekproef uitvoeren om vast te stellen dat de invoering van de consulenten juist een volledig heeft plaatsgevonden.

Wij verwachten dat op basis van bovenstaande maatregelen de invoering van de consulenten niet tot aanvullende risico's leidt. Wij adviseren om ook tijdens de migratie van de consulenten scherp te blijven op mogelijke fouten/onjuistheden om herstelwerkzaamheden te voorkomen.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen

Speerpunten

Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Beheersing van IT-omgeving

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Bijlagen

Beheersing van IT-omgeving en cybersecurity

De beheersing van de IT-omgeving is van belang om te borgen dat IT-risico's, ten aanzien van een betrouwbare gegevensverwerking worden beheerst. De IT General Controls ('ITGC's') zijn het beleid en de procedures die worden gebruikt om de IT-omgeving en de activiteiten te beheren en om de voortdurende werking van geautomatiseerde applicatiecontroles te garanderen. Daarnaast zijn ITGC's van belang, omdat bepaalde handmatige beheersingsmaatregelen afhankelijk zijn van systeemgegenereerde informatie.

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Zeist diverse beheersmaatregelen heeft ingeregeld in het kader van de ITGC's zoals het opzetten van procedures omtrent change management en autorisatie management. De afgelopen jaren zijn ook stappen gezet om deze procedures verder te formaliseren. Op basis van het doornemen van documenten en gesprekken met uw organisatie hebben wij vastgesteld dat de IT-beheersprocessen nog niet toereikend zijn voor een meer systeemgerichte controle, derhalve zullen wij onze controle volledig gegevensgericht uitvoeren.

Wij hebben onze [bevindingen en aanbevelingen](#) hierover gerapporteerd.

Cybersecurity moet onder continue aandacht blijven

Cybersecurity-incidenten (bijvoorbeeld ransomwareaanvallen) kunnen een grote impact hebben op de primaire processen en de bedrijfsvoering. Wij hebben gesprekken gevoerd en kennisgenomen van documentatie om inzicht te krijgen in de wijze waarop gemeente Zeist omgaat met cybersecurityrisico's. We willen benadrukken dat we geen diepgaande beoordeling hebben uitgevoerd om te bepalen of er adequate maatregelen zijn genomen om te voldoen aan relevante wet- en regelgeving met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens en cyberbeveiliging.

In april 2024 is door de Rekenkamer Zeist een rapport uitgebracht omtrent de status van de informatiebeveiliging en privacy bij de gemeente Zeist. Uit het rekenkameronderzoek blijkt dat de bewustwording groeit onder de medewerkers, maar dat het nog niet op het gewenste niveau zit. Als onderdeel van het onderzoek zijn ook pentesten uitgevoerd en phishingmails verstuurd, hieruit zijn verbeterpunten naar voren gekomen. Over het algemeen beoordeeld de rekenkamer dat de informatieveiligheid voldoende geborgd is en vergelijkbaar is met de meeste gemeenten. Echter betekent dat niet dat de gemeente Zeist achterover kan leunen, de eisen die aan overheden worden gesteld blijven toenemen door onder andere de toenemende mogelijkheden van AI en nieuwe risico's die ontstaan. De uitkomsten van het onderzoek hebben geleid tot diverse aanbevelingen voor het college en de raad. Wij adviseren om hier actief actie op te ondernemen om de risico's ten aanzien van cyberaanvallen te mitigeren en mogelijke schade te voorkomen.

Ten aanzien van de eisen die worden gesteld aan de cybersecuritymaatregelen is door de Europese Unie gewerkt aan een Network and Information Security directive (NIS2) voor cybersecurity die naar verwachting in het najaar 2024 van kracht wordt. Wij adviseren om het eigen beleid te toetsen aan de hand van deze richtlijnen.

Op basis van besprekingen met uw organisatie. Op basis van interviews hebben we vernomen dat zich geen grootschalige (cyber) security-incidenten hebben voorgedaan in 2024 met impact op de jaarrekeningcontrole.

	Inleiding
	Inhoudsopgave
	Onze kernboodschappen
	Speerpunten
	Controlekader
	Controleomgeving
	Interne beheersing
	Beheersing van IT-omgeving
	Fraude en wet- en regelgeving
	Vooruitkijkend
	Bijlagen

Fraude en wet- en regelgeving

Risicomanagementbeleid wordt gedurende 2024 door de gemeente Zeist geactualiseerd

Controleverklaring van accountants ten aanzien van fraude

Vanaf 2022 hebben wij in onze controleverklaring gerapporteerd over het vermogen van uw gemeente inzake het opvangen van financiële risico's en frauderisico's. Gemeente Zeist heeft een klokkenluidersregeling en heeft een vertrouwenspersoon integriteit, hier wordt jaarlijks ook verantwoording over afgelegd in de vorm van een integriteitsjaarplan. Verder heeft de gemeente een gedragscode en een integriteitsbelofte. Bovendien is er veel aandacht voor risicomanagement in brede zin, mede in relatie tot de totstandkoming en actualisatie van het normenkader, de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De organisatie heeft een overkoepelende frauderisicoanalyse opgesteld. Ook in de processen, procedures en interne controles merken we dat er aandacht is voor de voorkoming van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik.

In ons controleplan hebben wij onze observaties omtrent uw risicobeoordelings- en risicobeheersingsproces op het gebied van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving reeds gerapporteerd en ook besproken met uw organisatie .

In november 2024 zal het nieuwe risicomanagementbeleid worden aangeboden aan het college, waarin ook fraude en soft controls een plek hebben. Bij de jaarrekeningcontrole staat een nieuwe uitvraag voor de (fraude)risico's binnen de organisatie gepland.

In onze controleverklaring 2024 zullen wij onze geactualiseerde risico-inschatting, verrichte werkzaamheden en materiële bevindingen ten aanzien van fraude rapporteren.

Geen gevallen van niet-naleving van wet- en regelgeving bekend

Met uitzondering van de afwijkingen in het kader van de (Europese) aanbestedingen, die doorlopen vanuit bevindingen uit voorgaande jaren en nog bestedingen kennen in 2024, zijn ons ten tijde van de tussentijdse controle 2024 geen gevallen van het niet naleven van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen. Daarnaast zijn bij ons geen andere meldingen gedaan door de organisatie. Vanwege de inherente beperkingen van een controle is er een onvermijdbaar risico dat bepaalde afwijkingen van materieel belang in de financiële overzichten niet worden ontdekt.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader

Vooruitkijkend

Rechtmatigheidsverantwoording

Duurzaamheidsrapportage

Het controleproces

Bijlagen

Vooruitkijkend

In deze sectie kijken we vooruit naar de jaarrekeningcontrole en staan we stil bij onderwerpen die relevant kunnen zijn voor uw gemeente of de jaarrekening

03

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend

Rechtmatigheidsverantwoording

Duurzaamheidsrapportage

Het controleproces

Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

Proces omtrent rechtmatigheidsverantwoording op orde bij de gemeente Zeist

Uw gemeente heeft een goed proces om tot een rechtmatigheidsverantwoording (RMV) te komen

Over het boekjaar 2023 heeft het college voor het eerst verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten (inclusief specifieke uitkeringen) en de balansmutaties. Het oordeel bij de jaarrekening omvat ook de getrouwheid van de RMV. Bij de specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage geven wij nog steeds expliciet een oordeel over de rechtmatigheid.

De rechtmatigheidsverantwoording bij de gemeente Zeist komt tot stand door een mix van enerzijds het uitvragen van onrechtmatigheden in de organisatie en anderzijds het uitvoeren van verbijzonderde interne controles. Het proces rondom het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording bij de gemeente Zeist is toereikend.

Tijdens onze interim-controle is geconstateerd dat de onrechtmatigheden vanuit de aanbestedingen € 1,6 miljoen zijn. Aangezien de bestedingen de komende maanden nog verder zullen oplopen, bestaat het risico dat de onrechtmatigheden de verantwoordingsgrens van €2.250.000 gaan overschrijden. Dit betekent dat de gemeente Zeist in de rechtmatigheidsverantwoording aanvullende toelichting zal moeten opnemen omtrent de overschrijding van de verantwoordingsgrens.

Financiële verordening aangepast, spelregels rondom begrotingsrechtmatigheid verder gespecificeerd

De financiële verordening is op basis van de kadernota rechtmatigheid met ingang van 2024 verder geactualiseerd. In artikel 12 lid 4 is uiteengezet in

welke situaties afwijkingen als acceptabel worden aangemerkt, deze afwijkingen passen daarmee binnen de afspraken. De afwijkingen rondom begrotingsrechtmatigheid die passen binnen de afspraken tellen weliswaar mee in het oordeel, maar worden niet toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. Bij deze afwijkingen wordt verwezen naar de specifieke toelichting in de jaarrekening waar dit verder uiteen wordt gezet. Afwijkingen die niet in de afspraken passen worden nader toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Commissie BBV heeft nieuwe kadernota rechtmatigheid gepubliceerd

Ten opzichte van de vorige versie zijn de wijzigingen beperkt. De belangrijkste betreffen:

- tekstuele wijzigingen in de modelverantwoording. Hierbij is geen sprake meer van een 'oordeel' van het college, maar van een (feitelijke) beschrijving van de bevindingen in relatie tot de verantwoordingsgrens;
- het hoofdstuk gericht op raadsleden is herschreven waarbij is getracht een minder technische tekst op te nemen;
- geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties hoeft niet meer in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- de 'Q&A rechtmatigheid' zoals ze op de site van de commissie waren gepubliceerd, zijn in de kadernota verwerkt.

☰	Inleiding
✓	Inhoudsopgave
💬	Onze kernboodschappen
🔍	Speerpunten
☆	Controlekader
👁	Vooruitkijkend
	Rechtmatigheidsverantwoording
	Duurzaamheidsrapportage
	Het controleproces
📁	Bijlagen

Klimaatrisico's en duurzaamheidsrapportage 1/2

Klimaatrisico's hebben steeds vaker een directe financiële impact

Klimaatverandering en klimaat gerelateerde risico's zijn ontwikkelingen die gemeenten steeds vaker direct financieel raken. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft eerder dit jaar een rapport uitgebracht over de belangrijkste klimaatrisico's in Nederland. Gemeenten worden genoemd als één van de belangrijkste partijen voor het maken van beleid.

Door de verschillende klimaatrisico's inzichtelijk te maken en per risico een impactanalyse uit te voeren, kan in de beleidskeuzes een prioriteitsstelling gemaakt worden. Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen klimaatadaptie en klimaatmitigatie.

Effect van klimaatrisico's, en hoe hierop wordt ingespeeld

Tijdens onze controle hebben wij aandacht besteed aan de wijze waarop gemeente Zeist klimaatrisico's heeft opgenomen in zijn beleid. Wij hebben daarbij de volgende observaties:

- De gemeente Zeist heeft in het weerstandsvermogen een risico opgenomen van max €250.000 met een kans van 50% als gevolg van klimaatverandering.
- Er is een klimaatstresstest uitgevoerd en de nota Klimaatbesteding Zeist en het Gemeentelijk Verbreed Rioleringsplan zijn vastgesteld. De gestelde verbetermaatregelen zullen de komende periode tot uitvoering gebracht worden.

Het bovenstaande risico is gekoppeld aan het vaker voorkomen van hevige buien, stormen, extreme hitte en droogte als gevolg van klimaatverandering. Het is nu zaak om de inschatting te blijven monitoren en waar nodig aan te passen. Wij zien dat meerdere gemeenten en provincies aan het zoeken zijn naar een manier om de risicoanalyse te verfijnen en te concretiseren. Wij adviseren om hier ook de verbinding te zoeken met andere organisaties.

Tijdig beginnen met rapporteren over duurzaamheid

Decentrale overheden spelen een belangrijke rol bij het realiseren van duurzaamheid in de samenleving vanuit hun maatschappelijk rol. In een maatschappij waarin schaarste aan middelen en capaciteit in toenemende mate dwingen tot het maken van keuzes, neemt het belang toe om je als organisatie te verantwoorden over gemaakte keuzes. De impact die decentrale overheden kunnen maken met hun beleid op het gebied van klimaat, milieu en maatschappij zorgt ervoor dat de verantwoordelijkheid om over gemaakte keuzes te verantwoorden toeneemt.

Decentrale overheden zijn (nog) niet wettelijk verplicht om te rapporteren over duurzaamheid, waar grote ondernemingen dat wel moeten op basis van de Europese richtlijn 'Corporate Sustainable Reporting Directive' (CSRD). Toch kunnen decentrale overheden wel indirect verplicht worden CSRD-informatie te leveren. Decentrale overheden spelen namelijk een rol in de waardeketen van CSRD-plichtige ondernemingen (zoals verbonden partijen en de publieke banken). Deze ketenpartners zijn op bepaalde punten afhankelijk van informatie van decentrale overheden. De decentrale overheden kunnen daarom niet achterblijven.

Tijdig beginnen met rapporteren over duurzaamheid geeft de mogelijkheid om stapsgewijs te ontwikkelen. Gemeente Zeist heeft een vrijwillige paragraaf duurzaamheid opgenomen in de begroting 2025, waarin een korte samenvatting is gegeven van de activiteiten en beleid van gemeente Zeist op de thema's warmte, samenwerking en energie. Nog niet wordt gerapporteerd over de impact/effekten daarvan. Daarnaast werkt de gemeente Zeist ook met de CO2-pestatieladder, wat bewustwording creëert en concrete handvaten geeft voor duurzame bedrijfsvoering.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Rechtmatigheidsverantwoording
- Duurzaamheidsrapportage**
- Het controleproces
- Bijlagen

Klimaatrisico's en duurzaamheidsrapportage 2/2

Tijdig beginnen met rapporteren over brede duurzaamheid (vervolg)

Om decentrale overheden te ondersteunen bij het opstellen van een duurzaamheidsrapportage heeft de 'Coalition of the Willing', waar PwC onderdeel van is, een Handreiking ontwikkeld die gebruikt kan worden om te starten met de duurzaamheidsrapportage. Deze handreiking komt in het najaar beschikbaar.

De Handreiking van de Coalition of the Willing geeft richtlijnen en praktische tips over hoe duurzaamheidsprestaties kunnen worden gemeten, gerapporteerd en verbeterd. Het doel is om meer transparantie te creëren over de duurzaamheidsprestaties. De Handreiking sluit aan bij nationale en internationale ontwikkelingen, meetmethodieken en indicatoren rondom duurzaamheidsrapportages, maar dan toegepast op de context van decentrale overheden. Qua systematiek en thema's volgt de Handreiking de lijn van de CSRD. Hierbij is gekeken welke informatie relevant is om over te rapporteren door decentrale overheden, hiervoor is een basis kernset ontwikkeld. Echter verschillen decentrale overheden op het gebied van verantwoordelijkheden en activiteiten, derhalve zijn drie aanvullende sets ontwikkeld met specifieke onderwerpen per decentrale overheid. De duurzaamheidsrapportage en -verantwoording richt zich op zowel (1) het beleid, of te wel het gehele areaal van de gemeente, provincie en waterschap (inclusief inwoners) als (2) de eigen bedrijfsvoering van de organisatie.

Verder zijn de volgende uitgangspunten leidend geweest: De Handreiking is bedoeld voor gebruik in de praktijk. Starten met duurzaamheidsrapportage dient toegankelijk te zijn, waarbij de focus ligt op de meest relevante thema's voor decentrale overheden. Daarnaast is een uniforme aanpak van belang om

de resultaten vergelijkbaar te maken. Verder dient de rapportage een evenwichtig beeld geven. Beschikbaarheid van data(definities) is van belang, gedurende de ontwikkeling van de handreiking is daarom samengewerkt met het CBS.

Groeimodel

Duurzaamheidsrapportage is nog in ontwikkeling, zo ook de Handreiking. Het doel van de Handreiking is dus niet om volledig te zijn. Klimaat gerelateerde thema's zoals circulariteit en klimaatbestendigheid zijn nog lastig te meten. Ook sociale thema's zijn veelal vooralsnog niet meetbaar. Het ontwikkelen van effectieve meetinstrumenten kost tijd. Beoogd wordt om de set van indicatoren wanneer mogelijk stapsgewijs uit te breiden: Environmental is vooralsnog het meest ontwikkeld, voor Social en Governance zijn er minder gestandaardiseerde kaders. Het verder vormgeven van Environmental, Social en Governance is onderdeel van de doorontwikkeling.

	Inleiding
	Inhoudsopgave
	Onze kernboodschappen
	Speerpunten
	Controlekader
	Vooruitkijkend
	Rechtmatigheidsverantwoording
	Duurzaamheidsrapportage
	Het controleproces
	Bijlagen

Het controleproces

Om aan uw behoeften te kunnen voldoen en het proces voor de jaareindecontrole verder te kunnen verbeteren, vinden we het belangrijk om het proces periodiek te evalueren en onze bevindingen met u te delen. Wij zullen ten minste twee keer per jaar formeel met u evalueren: na het uitbrengen van de boardletter en na het uitbrengen van het accountantsverslag.

Onze samenwerking

Gedurende onze interimcontrole ondervonden we een goede samenwerking met uw team. We hebben een goede, open en plezierige samenwerking met uw gehele organisatie. Conform de controle van vorig jaar vindt veelvuldig constructief overleg plaats. Dit willen wij ook richting de jaarrekeningcontrole vasthouden voor de belangrijke onderwerpen en thema's om verassingen en/of miscommunicatie te voorkomen. Ons team weet het juiste aanspreekpunt in uw organisatie te vinden en andersom weet uw organisatie het team van PwC goed te vinden.

Client Connect

Om u te ondersteunen bij uw voorbereidingen voor de jaareindecontrole, waarborgen wij dat de ambtelijke organisatie tijdig een gedetailleerde lijst ontvangt van specificaties die in Client Connect moeten worden gezet. Een tijdige levering van alle items voor aanvang van de controle is nodig voor een soepel controleproces en om overschrijdingen te voorkomen.

Vroegtijdig acties uitzetten op overige afhankelijkheden

Daarnaast willen we de volgende afhankelijkheden voor de jaarrekeningcontrole toelichten waarvoor wij de ambtelijke organisatie tijdig vragen afstemming met de desbetreffende partijen te vinden om tijdig de juiste informatie te verkrijgen voor de volgende posities:

- Salariskosten: ISAE3402 type 2-verklaring AFAS om inzicht te krijgen in de opzet, het bestaan en de werking van de salarisadministratie die belegd is bij de serviceorganisatie AFAS.
- Opbrengsten uit belastingen: tijdig verkrijgen van de controleverklaring van de gemeenschappelijke regeling 'Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht' (BghU). We verzoeken de ambtelijke organisatie om bij ontvangst een zichtbare aansluiting met de financiële administratie te maken om eventuele bijzonderheden vroegtijdig te constateren.
- Kosten sociale zaken: tijdig verkrijgen van de controleverklaring van de gemeenschappelijke regeling 'Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug' (RDWIKRH). We verzoeken de ambtelijke organisatie om bij ontvangst een zichtbare aansluiting op de financiële administratie (waaronder de debiteurenpositie) te maken om eventuele bijzonderheden vroegtijdig te constateren.
- SiSa-verantwoordingen: bij ontvangst van het definitieve overzicht van SiSa-regelingen van het Rijk moet de ambtelijke organisatie per SiSa-regeling de afhankelijkheden van derden in kaart brengen en hier zo spoedig mogelijk acties op uitzetten om de informatie tijdig te ontvangen.

Huidige uren versus geplande uren

Tijdens de bespreking van het controleplan hebben we met de gemeente onze geplande uren gedeeld. Tijdens de interimcontrole hebben wij geen aanleiding tot het bijstellen van deze geplande uren met uitzondering van eventuele nieuwe SiSa-regelingen die we nu al verwachten ten opzichte van het moment van de aanbesteding.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend

Bijlagen

Detailbevindingen

Vereiste communicatie

Bijlagen

In dit hoofdstuk hebben we de bijlagen opgenomen waaronder detailbevindingen en een overzicht van de vereiste communicatie.

04

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Vereiste communicatie

Detailbevindingen

Onderstaande tabel bevat de detailbevindingen inclusief de status ten opzichte van vorig jaar en de prioriteit van de detailbevindingen. Het taartdiagram hiernaast visualiseert dat. Op de volgende pagina's worden de detailbevindingen beschreven inclusief de status ten opzichte van vorig jaar, onze aanbevelingen en de prioriteit. De prioriteit van een detailbevinding of een combinatie van detailbevindingen is niet alleen afhankelijk van het feit of er daadwerkelijk sprake was van een onjuistheid, maar ook van de waarschijnlijkheid dat een onjuistheid zou kunnen plaatsvinden en de potentiële omvang van de onjuistheid.

#	Detailbevinding	Status 2024	Status 2023	Prioriteit
1	[Verstekte subsidies]: Het gebruik van de hardheidsclausule uit de ASV moet onderbouwd en bewust gebeuren	●	●	Middel
2	[Verstekte subsidies]: De verstekte subsidies zijn niet bij iedere zaak geautoriseerd conform de mandaatregeling	●	●	Laag
3	[Aanbestedingen]: De rechtmatigheid van aanbestedingen wordt onvoldoende in het proces geborgd	●	●	Middel
4	[Sociaal domein]: De controle rondom prestatielevering in het sociaal domein moet verder worden geformaliseerd	●	●	Hoog
5	[Factuurverwerking]: Meer consistentie is gewenst in de (wijze van) vastlegging van de prestatielevering	●	●	Middel
6	[IT-omgeving] Het proces rondom wijzigingsbeheer is onvoldoende geformaliseerd bij gemeente Zeist	●	●	Middel
7	[IT-omgeving] Het proces van het toekennen, wijzigen en intrekken van rechten is niet gedocumenteerd	●	●	Hoog
8	[IT-omgeving] Bevindingen met betrekking tot specifieke accounts	●	●	Hoog
9	[Personeelsproces]: Autorisaties bij het doorvoeren van salarismutaties zijn niet altijd onderhevig aan het vierogenprincipe	●	●	Laag

● Nieuw geïdentificeerde detailbevinding
 ● Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden
 ● Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang
 ● Opgeloste detailbevinding
 ● Management accepteert gerelateerd risico

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Speerpunten
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen
- Detailbevindingen

Vereiste communicatie

Onze communicatie over de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle

Vereiste communicatie op grond van de controlestandaarden	Controleplan	Management-letter/ Boardletter	Accountants-verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	●		●
De zaken die zijn aangemerkt als kernpunten van de controle	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het college c.q. het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●		●